

Árverés

November első napjaiban voltunk. Reggelre keményre fagyott a föld s irodába menet az uccákon hideg szél fújt.

Az iroda előtt már vár az autó. Sietek kikészíteni az iratokat, hogyha a főnököm jön, rögtön indulhassunk, mert a paraszt tanyája, ahová ma délelőtt árverezni megyünk, igen messze van a várostól.

Nemsokára megérkezik a főnököm, majd egy másik autón az árverési hiénák. Vannak vagy hatan, úgy, hogy még a mi autónkba is jut kettő.

Beülünk az autókba, feltűrjük a kabátgallérokat, leterítjük jó meleg pokrócokkal és indulj! Neki a tanyai gödrös utaknak.

Kint az országúton még egy autó csatlakozik hozzánk. A végrehajtó becsúsásával igyekszik a helyszínre, hogy eleget tegyen a törvényben előírottaknak.

Körülbelül egy órai utazás után az első kocsit sofőrje lassít és az egyik kis tanya léckerítéses kapuja előtt megáll. A másik két autó is oda gurul az első mellé.

Revolverek kerülnek ki a külső kabátzsebekbe.

Kimászunk az autókból és körülnézünk. A tanya olyan, mint a többi ezen a vidéken. Alacsony ház, nádfedél, kis ablakok, apró melléképületek. A tanya körül kis udvar, körülvéve felgalyazott akácfákkal. Betekintek az iratokba. Abonyi András, kisbirtokos, hat lánca föld boldog vagy boldogtalan tulajdonosa.

Na, gyerünk egy kicsit beljebb, hadd lássuk, hogy néz ki közelebről ez az András gazda. Összesen vagyunk vagy tizenketten.

A paraszt a tanya udvarán van. Reggel disznót vágott és most azt szedi szét az udvar közepén. Ugy tesz, mintha nem nagyon venne észre bennünket, de azért néha zavartan tekint csoportunkra.

— Jó napot!

— Adj' Isten!

— Disznótör?

— Az. Nem evett rendesen. Elmaradt a töbitől. Oszt gondoltam, levágom. Abonyi András magas, szikár, negyvenévkörűli paraszt. Sötét szemei, fekete haja, fekete bajusza és fekete kucmája van, amiben még magasabbnak látszik. Úgynevezett szép ember. Ha véletlenül banktisztviselő lett volna ebben az életben, bizonyára nagy karrier várt volna rá. Négy gyereke van. A legidősebb lány, tizennégy éves. A legkisebb az ötéves fiú, aki átölelve tartja az egyik szekér rúdját.

A felesége — magas, telt asszony — most jön ki a tanyából. Az arca csupa gond, aggodalom, félelem. Amint előre jön nem tekint se jobbra, se balra. Csak a mi kis csoportunkra néz.

— Mit akarnak az urak? Mit akarnak az urak?

Közben a tanya kutyái is gyülekeznek körülöttünk és veszetül kapkodnak felénk. Az egyik rövidkabátos kampósboltjával a legközelebbi kutya felé csap.

— Kösse meg a kutyáit, mert beléjük dögleszttem a szuflát. A végrehajtó hosszú, sovány ember köszörüli a torkát.

— Hát igen! Nem fizették ki Nagyhasi István 6000 dinár követelését, valamint a kamatokat és a perköltséget. A fenti összeg behajtása végett az árverés maguk ellen délelőtt 11 órára ki van tűzve. Ezért jöttünk!

Az asszony megrémül, a fejéhez kap.

— Árverés! Árverés!

A gyerekek csodálkozásra meredt szemekkel néznek s csak a paraszt mordul fel a húsapritásból. Letesz a kezéből egy nagy darab húst.

— Árverezni? Nálam? Mit gondolnak az urak?

Otthagya a húsvágó deszkát és hadonászva jön felénk. Kezében a nagy kés.

— Tudják-e, hogy merre van a városi út? Mert ha nem, hát mindjárt megmutatom! Takarodjanak a tanyámról!

Egy pillanat alatt kint vagyunk az úton az autók mellett. Még kihallatszik a paraszt káromkodása, szitkozódása. Pár perc múlva látjuk, amint sietve elhagyja a tanyát és eltűnik a szemeink elől.

Az árverésig még körülbelül háromnegyed óra van. Tanácskozunk, hogy mit is csináljunk. Az egyik sofőr mesélni kezd, hogy azt olvasta az ujságban, hogy Sziciliában vagy hol, a felbőszült parasztok az árverezni akarókat baltákkal darabolták fel.

A tanácskozásnak rögtön vége van. Két autót pontosan egymás mellé tolunk, a harmadik elmegy a csendőrlaktanyára fegyveres segítségért.

Mi, ottmaradtak, bemászunk az autókba, magunkra húzzuk a takarókat és beszélgetni kezdünk. A sofőr újból a szicíliai esetet kezd mesélni, mire félbeszakad a beszélgetés és csendbe maradunk. Félóráig ülünk csendesesen az autókban, mikor majdnem egyszerre érkezik meg hozzánk a harmadik autó a csendőrökkel és a paraszt egyedül a tanyára.

Kimászunk az autókból és a szuronyos csendőrökkel az élen benyomulunk újból a tanyára.

Az egész család ott áll a konyha ajtajában. Elöl a paraszt, zavartan.

Az egyik csendőr erélyesen szól.

— Abonyi, nehogy valami komédiát csináljon. Csak magának árthat vele. A törvény: törvény . . . Mért nem kért valahol kölcsönt?

A paraszt pislog.

— Összejártam az összes szomszéd tanyákat. Sehol sincs egy dinár se.

A végrehajtó felsóhajt.

— Hja, ja!

Az utolsó sóhajtást már az istáló felé küldi, amely felé megindult, követve az árverési hiénáktól.

A paraszt még mindég nem akarja elhinni, hogy az ő jószágát el lehet árverezni. Az ő faj disznajait, teheneit és lovait, melyeket hosszú éveken át tenyésztett ki. Megindul ő is az istáló felé, de megáll az udvar közepén.

A végrehajtó már az iratai közt turkál, fennhangon darál.

— A törvény nevében . . .

Az istállóban, az ólban már bent van két „fogdmeg” és húzák, túrják, terelik ki az udvarra az állatokat.

Az állatokat megijeszti a sok idegen ember, veszélyt éreznek, kétségbeesetten bögnék, nyeritenek, sivalkodnak. Lábaik között apró malacok szaladgálnak.

A gyerekek az állatok közé szaladnak, együtt sírnak, sivalkodnak velük és átölelik, símogatják a tehenek, lovak nyakát. Az asszony fejét fogva szaladgál a ház előtt.

— Jaj Istenem! . . . Jaj Istenem! . . .

Egyszerre csak egy nagyot sikolt, a szívéhez kap és ájultan esik a fagyos földre.

A gyerekek otthagyják az állatokat és az anyjuk felé rohanak. Valaki egy üres kannát kap fel és vízárt kiabál. A legkisebb gyerek sírva könyörög az apja felé.

— Tata, tata, gyűjjön! . . . A mama! . . .

Mindegyikünk meg van hatva. A földet nézegetjük és mentegődözve hümmögünk valamit. Az egyik hajcsár kabátujába törli a könnyeit és visszabújik az ólba, hogy az utolsó disznókat is kihajtsa onnan.

A végrehajtó az orrát fujogatja és egyre ismétli.

— . . . másodszor, másodszor . . . harmadszor . . .

A paraszt mereven áll az udvar közepén. Minden idegszálával odamered a jószágaira. Nem is néz az ájultan heverő asszonyára. A fülébe nyilalik . . . harmadszor . . . harmadszor . . . Kezei ökölbe vannak szorulva, szája összeszorítva. Fejét kissé hátraveti, feltekint a borus égre, felsóhajt.

— Isten! . . . Hun vagy Isten? . . .

Szavaival megered szeméből a könny, végig folyik arcán és hullik, hullik a kirabolt tanya földjére. Nem törli le, nem mozdul meg, csak sír, sír . . .

A háttérből ki-ki villan a csendőrök szuronya . . .

Már elhangzott az utolsó „harmadszor” és a hajcsárok a nyitott kapun terelik kifelé a jószágot. Egy „istenáldját” morgunk a tanya lakossága felé és megyünk kifelé a tökéletesen elvégzett munka után az autókhoz. Az egyik rövidkabátos kampósbótjával elkapja az egyik kismalac lábát és behúzza az autóba.

— Majd megőrül a gyerek otthon.

Megtapogatja és hümmögve kicsúsztatja a földre.

— Nagyon fiatal. Még a húsa is biztosan nyálkás.

A motorok már berregnek, benzinfüst száll és a karavánunk megindul. Hátunk mögött a nyitott kapujú, kifosztott magányos tanya . . . Egy lejtőre került osztály szimboluma.

Az első csárda előtt megállunk. Nagyon megéheztünk és el akarunk fogyasztani egy gyorsan főtt csirkepaprikást.

Az egyik sarokban földművesmunkás legények citerálgatnak a kemence körül.

Érdeklődnek honnan jöttünk, kinél voltunk, ki a legújabb áldozat.

Az egyik megjegyzi.

— No, ezt jól elintézték! Megint többen vagyunk eggyel!

Kinézek a csárda ablakán. Sötét, egybefolyó felhők szűrkitik el a határt. Lassan szállingózni kezd a hó.

Egy kocsi zörög el az ablak előtt a fagyos úton. Abonyi megy, reménykedik rajta egyik szomszédjával. Segítséget keres. Még mindig remél, még mindig azt hiszi, hogy nem késő. Hamarosan eltűnnek a szürkülő határban.

Vajjon rátalál-e már végre az igazi útra?

Régi, kényelmes életfelfogások elsorvadtak, új idők üllőjén kovácsolódik acéllá a rideg valóság. Zsidóüldözés, fekete-, sárga-veszedelem, a tömegfelzúdulás és elégedetlenség levezetőszilipjei, eldugultak! Kezd egy egészséges életfelfogás kialakulni, a haladószerű fiatalok körében kezdik látni, hogy csupán dátumok változtak, a metódus, az maradt a régi. A fiatalok kezdik már nem rózsaszín szemüvegen nézni az életet. Érzik már, hogy a fiatalságon áll a jövő élet kialakulásának nagy és nehéz szerepe.

„Nem a népből kiemelkedni akarok, hanem fölemelkedni a néppel eggyütt“.

„Míg van elnyomott osztály, én hozzátartozom; míg van bűnöző réteg, én hozzátartozom; míg van, aki börtönben senyved, én nem vagyok szabad“.

Gene Dobs, amerikai munkásvezér.